

24

M. 16064 : 1-12.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Thåne

Ingelstads hd
Vallberga sn.
m. fl.

uppt.-år 1964

Upptecknare: folkskollärare
Karl Hörten, Ystad

Bevättare: upptecknaren m. fl.
se sid. 1.

Ungdomens sammankomster och nöjesliv. s. 1-12. LUF 123

gärn av uppt.

M. 16064 : /

Svar till LUF 123: UNGDOMENS SAMMANKOMSTER OCH NOJESLIV.

Undertecknad, Axel Hörlén, är född 1894 i Valleberga n. folkskola, där min fader var lärare. Hans begynnelselönen var 900:- kr. pr år /75:-/mån/ och slutlönen 1.350:- kr /112:50/mån/. Det var därför otänkbart för mig att delta i de ungdomsföreningar, som bildades i början av 1900-talet. Mina uppgifter om dessa är således andrahandsuppgifter.

Mina uppgifter om dessa har jag erhållit av f.växelstationsföreståndare Orvar Olsson, född 1889, och son till urmakaren Emil Olsson i Ingelstorp. Den senare var knuten till Byggnadsföreningen Freja som vaktmästare och anordnare av danstillställningar och var dessutom initiativtagare till Ungdomsföreningen Freja. Den förre ~~är~~ därför väl insatt i båda föreningarnas historia /äger Byggnadsföreningens protokollsbok/. Bilaga 1.

Som komplement till min egen redogörelse har jag anlitat f. häradshövding Johan Molt, född 1890 i Löderup och son till lantbrukare Mårten Jönsson, Löderup nr 19. Bilaga 2.

-0-

Övergången från barndomen till ungdomen var skarpt markerad, dels genom konfirmationen, dels med långbyxorna, som blev använda första gången på konfirmationsdagen. Övergången kunde således dateras. Ofta fick jag höra: "Du är inte nån glytt längre nu!"

Skillnaden i fråga om klädseln var då genomgripande. Utanpå undertröjan och skjortan bars det ärmlösa "livet" av mollskinn e.d. Livet knäpptes i ryggen och var f.ö. försett med åtskilliga knappar: 2 st. som höll upp strumporna via gummistrumpebanden, 2 st som buro upp framsidan av byxorna, "byxsmäcken", och 2 st med samma uppgift beträffande baksidan av byxorna. Detta plagg räckte till strax nedanför knäna. Det fanns pojkar, vars byxor räckte till halva vaden, "halvbyxor", men dessa ansågs icke vara korrekta. Utanpå livet bars en blus med "sjömanskrage" för yngre barn eller en rock med "liggekrage" och knäppbar framtill för de äldre.

Det tog åtskillig tid att vänja sig vid den nya stassen med långbyxor och byxhängslan, väst och kavaj samt stärktyget /stärkkrage och lösveck, "söndagsbladet", /vid icke högtidliga tillfällen stundom av celloid, som sparade tvätten/. När vi ungdomar omkr. 1910 började uppträda i ostärkta liggkragar /lösa/, mottogs det nya modet med ett ogillande från den äldre generationen och pressen, ungefär samma attityd, som senare vederfors "swingpjattarna."

Under barnaåren skråklipptes mitt hår av "kyrkoskräddaren" Jöns Nilsson. När jag övergick till bena, har jag intet klart minne av.

Innan Valleberga-ån notr om Valleberga kyrka blev reglerad, översvämmade den regelbundet under senhösten och lade "Jöns Måns äng" under vatten. När vintern kom och temperaturen sjönk under 0° , fick ungdomarna och barnen en ganska god isbana, där de samlades om kvällarna eller söndagseftermiddagarna för att roa sig: slå kana, åka kälke, skridsko eller "pigg-stava-slä". Det semare redskapet förtjänar ett omnämnande. Det bestod av en platta av bräder, c:a 25-30 cm i fyrkant. Under denna 2 medar, som avsmalnade nedåt och där försedda med $1/4$ " rundjárn eller grov stängseltråd. Till "slän" hörde en lång stav, merendels en något så när rakvuxen pilgren, med en spetsgⁱ pik, "pigg", i nedre änden. Åkaren ställde sig på släden med staven mellan benen. Med hjälp av staven kunde han få god fart på släden, men med den kunde han också bromsa och - tror jag - vända. Idrotten krävde god balans, och utövaren blev beundrad av alla, möjligen med undantag av skridskoåkarna, som ansågo, att isbanan blev förstörd genom de stora hålen, som uppstod, då piken bröt upp isbitar.

Mina något så när jämnåriga grannar voro "smens" barn och barn och ungdomar hos "Jöns Måns", Valleberga nr 33. Till dessa räknades också drängen och "vytehören" samt "farbror Lasse", den senare betydligt äldre men likväl böjd för lekar. Ålder varierade mellan 10 - 40 år. Endast 2 voro flickor.

Ett uppskattat nöje på söndagseftermiddagarna var att "slå käger". Denna tillgick sålunda. Två mållinjer uppritades, den ena för att markera deltagarnas mål, den andra 5-10 m. därifrån, på vilken kägerna travades upp och där "kagemannen" skulle stå. Kägerna voro 3 olika stora stenar.

Det gällde för deltagarna inom mållinjen att i tur och ordning kasta sin sten mot kägern. Lyckades han - det var en manfolkslek - rasera denna, fick han springa fram för att hämta sin sten, innan kagemannen hann återupprätta kägern. Vid en miss kunde stenen hämtas, om en nästföljande kunde en träff. För stenen bort på andra sidan om kägern, fick den ligga kvar. När alla kastat sina stenar och kägern var hel, fick den, vars sten låg närmast kägern, bli kageman, och spelet började på nytt.

Ett annat omtyckt nöje på "trettitreen" var att gunga, ej så ofta förekommande, eftersom ägaren var rädd om sina "hövällar" och vi voro rädda för "trullkor". Om dessa kom fram, knöts de om 2 hanaband. I båda öglorna lades en "agebräda", och på denna satt

M. 16064:3.

vi gränsle, medan 2 stodo vid var sin ända av "agebrädan", höllo i repen och satte fart på gungan. Eftersom vi höllo till i loggolvet, hade vi garderat oss för olycksfall genom att draga fram halm under gungan. Detta nöje förekom ganska sparsamt.

Under söndagseftermiddagarna och då väderleken lade hinder i vägen för besök på danstillställningar, var kortspel det enda nöjet på trettitrea, och jag kan icke minnas något annat kortspel än "3-öres knack", alltså efter lägsta taxan. Trots att insatsen var ringa, bedrevs ofta fusk med korten, i synnerhet av de äldsta. - På denna plats föddes ett ordstäv, som numera råkat i glömska. Det ger en bakgrund till de fester, som anordnades för både gamla och unga före - efter hörsägner - och efter 1900. På hösten, sedan grödan bärjats och tröskats, hölls ett sedvanligt "höstagille" i nämnda gård. Till detta inbjödos alla, som deltog i höstarbetet. Efter kvällsmåltiden med riklig mängd av supar - det gällde som en heder för värdfolket att få gästerna berusade - kom kortlekarna fram, samtidigt med groggarna, som under kvällens lopp påspäddes med brännvin ur "sodavattensflaskor". Husmännen och hantverkarna voro infamt påpassade. Gamle Per Skräddare var en av dem, som utsattes för gyckel. När groggarna gjort sin verkan, var falskspelet i full gång, och då gick det så långt att Per Skräddare blev bet på trumfess! Han gjorde då sin refektion: "Detta hade jag inte väntat mig." Därmed hade han givit upphov till ett nytt ordstäv. "Detta hade jag inte väntat mig, sa' Per Skräddare, när han blev bet på trumfess." - Jag var själv närvarande vid detta tillfälle.

Beträffande sammanhållningen mellan traktens ungdom får jag hänvisa till bilaga 1. - Till denna kan jag bifoga uppgiften, att en ungdomsförening hade bildats för ungdomar i Löderup och Hagestad på ett högre plan än den äldre Ungdomsföreningen Freja. På grund av ledarens corpus döptes sammanslutningen till "Föreningen Belgiska hästen".

Föreningar av mera speciella syften voro nykterhetsföreningar i Ingelstorp, Glemminge och Löderup, som skaffade sig inkomster genom att upplåta sina lokaler för "biografföreställningar". I övrigt förmodar jag, att de förde en tynande tillvaro.

I Löderups församling fanns "Sandhammarens skytteförening", som var - och kanske är fortfarande - mycket livaktig.

En "Konfirmandkrets" för Ingelstorp och Valleberga hade bildats av pastor Carl Andersson. Kretsen tynade bort.

Någon övervakning från föräldrarnas sida beträffande ungdomens nöjesliv har jag icke märkt. De visste allt för väl, vem deras ättlingar umgicks med, och dessa voro redan godtagna. En annan sak var, om deras pojke eller flicka började "kila stadigt" med en partner, som ej var ståndsmässig.

Mina egna föräldrar fordrade endast, att jag skulle tala om, vart jag gick, och jag förmodar, att så var seden i andra hem.

Visst klagades det på ungdomen. Ett visst perspektiv får man på denna klagan ur nedanangivna citat. - Folkskollärarna i Benestad, Övraby, St.Köpinge, Tosterup, Bollerup, Glemminge, Ingelstorp och Valleberga hade bildat "Tosterupskretsen" för bl.a. diskussioner inom "lärarens verksamhetsområde". Vid deras 1. sammanträde den 29 aug. 1889 väcktes frågan; "Har tidens klagan, att ungdomen är mera lustfull än förr sitt berättigande?" Den behandlades på nästa sammanträde den 25 jan. 1890 och "besvarades med nej, ty ^{h-}varje tid har haft sina förvillelser, intygadt af historia och erfarenhet". /Citat ur kretsens protokollsbok, förvarad i Österlens museum, Simrishamn./

Beträffande frågan: "När brukade ungdomarna samlas?" får jag hänvisa till bilaga 1.

Ungdomarna brukade ha bjudningar för varandra i hemmen i samband med firandet av en 20- eller 25-års dag. Själv har jag deltagit i en bjudning för båda könen och en annan för enbart manfolk.

Den förstnämnda avlöpte efter följande program: samling, supé med myckenhet sprit för herrarna, dans, "gottebord" för damerna och groggar för herrarna, dans, frukost vid 2-3:tiden, dans och kaffe/?/. Slut vid 5:tiden.

Den andra bjudningen började också med supé, som efterföljdes av kortspel, poker, som var vanligast under 1. världskriget. Högkonjunkturen var synnerligen g~~u~~nsam för lantbrukarna, och pengarna st^römmade in som aldrig förr. Denna nyrikiedom återspeglades i vräkigt uppträdande och pokerspel med höga insatser. Vid denna bjudning var potten en gång 1.500 kr, och en av kortspelarna förlorade 700 kr.

Om ett kalas hörde jag följande eftermäle: "Det var ett redigt gille. Vi fick 12 supar!" Även ett 10:supars gille kunde få ett gott betyg. Om spritkonsumtionen vid ungdomskalasen vet jag ej något bestämt. Att hålla räkning på suparna föll mig inte in, och event. eftermäle har jag glömt beträffande suparnas antal. Ett faktum är, att ungdomarna förtärde mera sprit än de tålde.

M. 16064:5.

De offentliga nöjen, som ungdomarna hade tillgång till, voro Sofielund, en barrskogsdunge vid Löderups backar, Solhällan vid Löderups station med dansbana, teaterscen och servering av kaffe och läskdrycker, livligt frekventerat, tog loven av Sofielund, och Tosterups skog, som tillhörde Tosterups slott. Skogsvaktaren fick disponera skogen som en löneförmån ~~xxx~~ med inkomst av dans och servering. Ett villkor var uppställt: fritt tillträde till skogen för alla.

Sommarens utan tvekan största festdag var midsommardagen i Tosterups skog. Då skulle alla, som ej voro förhindrade, gå, cykla eller åka i hästdragna vagnar mot Tosterup.

Som pojke fick jag nöja mig med att tillsammans med "kyrkskräddaren" sitta på en av kyrkogårdens soffor för att beskåda alla farande från söder och öster med Tosterups skog som mål. Först när jag blev äldre och kunde göra dagsverken under hösten fick jag inbjudan att följa med i Jöns Måns charabang. Äldste sonen, Martin, körde med J.M. vid sidan. Båda baksätena voro fullpackade, och dessutom fick en, den minste, sitta på en liten avsats bakom framsätet. Under baksätena stodo korgar med mat och dryck, och under "fotsacken" till framsätet lågo "tornistrarna".

Vid framkomsten till skogen ställdes vagnen norr om dansbanan, hästarna spändes ifrån och folket vandrade sakteligen och pratades till södra delen av skogen, där man hade en vacker utsikt över slätten. Vi, yngre, avverkade denna detalj ganska fort, skogen hade så mycket annat att bjuda på. Under tiden hade vi utkik ått vagnen för att se, om de ordnade till med maten.

Då det var så dags att man skulle ha "en bit mat", breddes först ut filtarna och på dem dukar, allt på "slätten", norr om vagnarna. Och så plockades fram mat och dryckjöm - öl och brännvin - samt porslin och bestick. Maten bestod av smör, bröd, korv sill, köttbullar och till sist plättar och sylt. Några år senare såg vi en husmoder, som stekte kotletter över ett spritkök, och nog tyckte vi, yngre, att det var ett utslag av vräkighet!

"Trettitreaans" matlag var icke skiljt från de andras. Filtarna och dukar lades intill ~~xx~~ varandra och bildade en enda, lång gata "Kom å smaga po vår mad!" var en gängse inbjudan. Eftersom samtliga voro bekanta eller rent av i släkt med varandra, kunde de äldre stundom förirra sig långt bort från det egna matlaget. För oss ungdomar var tillställningen som ett paradiset.

Kulmen var plättarna och sylten! Och här erinrar jag mig en lustig episod, som jag senare hörde talas om. - Fru Augusta Lindskog, dotter till bagaremästare Bergman i Ystad och gift med

cykelhandlare och musiker Janne Lindskog i Löderup, ^{Jmf. bil 2/} hade följt med ett Löderups-lag. Hennes bidrag till det allmänna knytkalaset var plättar, som väckte ett sådant uppseende, att manfolket förklarade sig aldrig ha smakat så goda plättar tidigare. Denna deklaration var en direkt utmaning till husmödrarna, som undrade: "Hur har du bakat dina plättar?" - Jo, jag tog vispegrädde i stället för mjölk, och så stekte jag dem i smör!" - Långt senare insåg jag, att här förelåg en brytning mellan stads- och allmogevanor.

Så var det dans igen: vals, schottisch, polka och hambo. Då musiken höll paus, sjöng Löderups kyrkliga sångkör under ledning av kantor Johannes Blennow. Det var en upplevelse att få höra en 4-stämmig kör. Troligen var det de vanliga paradnumren, och jag har ett svagt minna av, att de sjöng: "Sköna maj, välkommen till vår bygd igen."

Denna idylliska tillvaro hade även ganska otrevliga inslag: slagsmål. Mängden av supar måste sätta sina spår, i synnerhet hos dem med dåligt ölsinne. När det förspordes i människomassan, att "Hans Kastas pågar" från Ingelstorp voro komna, blev det en allmän oro. De voro ökända, och deras tillhygge var oftast tomma litersflaskor mot dem, som kom i deras väg, eho det vara månede. Detta föranledde, att ridande poliser kommenderas dit, och dessa lade sordin på slagskämparnas känslor.

Senare på kvällen började de första ekipagen köra hem, och där- efter skedde avfärder då och då, för en del under dramatiska former. Efter en ljudelig klatsch satte hästarna i väg med stor hastighet, så att gående måste fly undan. - Jag har funderat över, varför denna riskabla avfärd skulle iscensättas, trots att varnande och bedjande röster hördes från passagerarna. Hästarna trädde hem till stallet och behövde därför ingen extra eggelse. Jag förmodar därför, att det skulle vara en demonstration ~~en~~ av en skicklig kusk och utmärkta hästar. Omdömeslösheten får skrivas på spritens konto.

Möjligheter till mera bildande fritidssysselsättningar voro ringa. Ett "sockenbibliotek" fanns i Valleberga och Ingelstorp, möjligen också i Löderup. I Valleberga-biblioteket var bokbeståndet ringa, ett hundratal vid sekelskiftet, och anslaget endast 25 kr pr år. Först efter 1925, då biblioteket moderniserades med hjälp av högre anslag från kommun och stat, ökades bokutlåningen avsevärt. Lågkonjunkturen i slutet av 20-talet och början av 30-talet bidrog också till en hög lånefrekvens. Det var huvudsaklig-

en ungdomar, som lånade böcker. Ett skolbibliotek för Valleberga grundades senare.

Ett bildningsmoment kan icke förbigås. Henrik Wranér, bördig från Vranarp i Tommarps församling och verksam i Stockholm, översatte klassisk litteratur och gjorde den läsbar för barn. Böckerna utgavs på "Barnbiblioteket Saga" till ett billigt pris. Mellanpojken, Lars, på trettitreen skaffade en del av dessa, och jag fick låna dem. "Trojanska kriget" drog jag igenom vid 10-12: års åldern, och då kunde jag göra reda för alla detaljer. Och så kom ett flertal av Jules Vernes böcker: "Mattias Sandorf", "Till jordens medelpunkt", "Jorden runt på 80 dagar" m.fl. Dessa utgåvor kunna icke överskattas.

Ovan omnämnde Lars /Lars Jönsson/ och jag ägnade oss åt foto-grafering som fritidssysselsättning. Vi kunde då ofta betrakta ett och samma motiv under olika belysningsförhållande och vinkla innan vi vågade knäppa det. Den, som misslyckades med tagningen, blev skändad! Det var hårda bud!

De tidningar, som hade sin läsekrets i Valleberga och trakten där omkring, voro nyhetsorganen Ystads Allehanda, Aurora och Sydskåne. För dem i den äldre generationen, som gillade roliga historier, var Triumf den givna tidningen, och för ungdomarna var en kolorerad tidning, Brokiga Blad, åtråvärd.

Frågan, huruvida ungdomarna trivdes i trakten, kan icke besvaras med ett enbart "ja" eller "nej". En del stannade kvar, medan andra sökte sig bort. Orsaken? Jag förmodar, att de voro flera. En av dem var, att pojkarna, när de slutat konfirmandundervisningen och sedan skulle "tjäna bone", blevo hårt hunsade. Vidare fingo de ligga i en oeldad lokal med samma ingång som kreaturen. Jag minns en liten ramsa, lagd i en vaktpojkes mun:

"Stackars jag,
som liden e,
liden mad
å liden lyn
å liggja ena."

Ramsan får vara svar på frågan.

När ungdomarna vandrade hemåt efter dans på lördags- eller söndagskvällarna hände det ofta, att mjölkborden utmed vägen vältes omkull, att trädgårdsgrindar lyftes av och dylika bravader har

M. 16064:8.

även förekommit "i bättre familjer".

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Ystad den 15 april 1964.

Lee Hårdin

/Efter uppgifter av Örvar Olsson/

"Ingelstorpsortens sjuk- och begravningskassa" hade sina sammanträden dels i Ingelstorps folkskola, dels i Valleberga norra folkskola. Stundom uppstod "bråk" i samband med utbetalningar till sjukhjälp för medlemmarna. Styrelsen anmodade därför fjärdingsmännen i Ingelstorp resp, Valleberga, att närvara vid Sjukassans sammanträden och tillse, att ordningen upprätthölls. Detta arrangement kom till kyrkoherde C.von Sydows kännedom, och han förbjöd Sjukassans sammankomster i folkskolorna.

Det blev då aktuellt att åstadkomma en byggnadsförening i Ingelstorp "för ekonomisk verksamhet och i samband därmed förena såväl sparbank som annan rörelse". Aktionen resulterade i "Byggnadsföreningen Freja", som bildades den 5/4 1902.

Det var icke enbart atmosfären av fornnordisk mytologi, som bidrog till namnet Freja, fruktbarhetens gudinna. Det fanns också inslag av skämtlynne. Urmakare Emil Olsson, initiativtagare av och sedermera styresman för byggnadsföreningen, var gift med församlingens barnmorska!

För att skaffa medel till de löpande utgifterna anordnade Emil Olsson kabaréer, soaréer, baler och vanliga danstillställningar, s.k. "stövladanser". Byggnadsföreningen betingade sig 15 kr för de förra och 10 kr för de senare. Alternnerande återkommo de varannan lördag. Ehuru meddelaren icke uttalade skillnaden var tendensen tydlig: bal för den burgna ungdomen, "stövladans" för tjänstefolk. Meddelaren framhöll som ett utslag av demokrati, att endast en sorts dans förekom. Men då hade "Ungdomsföreningen Freja" bildats.

Urmakare Olsson tog nämligen även initiativ till "Ungdomsföreningen Freja" tillsammans med några ungdomar i Ingelstorp /Anders Nilsson och Carl Nilsson på nr 10/ och i Fröslöv /Rudolf Larsson, Bostället/. Stadgar utarbetades. De antogs 1905, endast inskrivna i protokollsboken, numera försvunnen. "Ovärdiga" medlemmar uteslötos, men de kunde få återinträde i föreningen, om de "lova de bot och bättring". Inträdesavg. 1 kr, årsavg. 3-4 kr /osäker/.

Föreningen Freja disponerade lokalen en lördag i mån. Övriga lördagar för "vanlig dans". O.O. trodde, att största antalet medlemmar var omkring 150.

Det fanns ingen ortsskillnad mellan de av ortens ungdomar, som voro medlemmar i Freja.

En gång om året anordnades en utfärd till Tosterups skog, Samling skedde i Frejalokalen, där det serverades smörgåsar, snaps

M. 16064:10.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

och öl. Därefter i kortege till Tosterups skog, där dansen började, avbruten av ett gemensamt knytkalas, troligen i stil med midsommardagens. Kl 11 på kvällen skulle skogen vara utrymd enligt förordning från slottet. Så åkte medlemmarna till Frejasalen, där en supé var serverad. De dansade sedan, så länge de orkade eller till kl 4-5- på morgonen.

Någon gång hade Sjukkassan och Ungdomsföreningen gemensam utfärd till Tosterup med Sjukkassans fana i teten, f.ö. enligt samma program.

Byggnadsföreningen anordnade "Annandagsguls-bal" med middag och sång av kyrkliga sångföreningen från Löderup /bl.a. "Käringträtan" med inslag av dragspelsmusik/.

Ungdomsföreningen ställde till med "Nyårsbal" och "Påskbal". "Oscarsbal" förekom ej. Vid "Skottårsbal" stodo damerna för kosthållet. Till denna inbjödo de sina kavaljerer.

Ofta uppträdde teateramatörer.

Utan anknytning till nämnda föreningar gästades Frejalokalen av "cirkussällskap" med tyngslyftning och akrobatik på sitt program. Ett ofta återkommande sällskap var "Cirkus Jakobi", ett annat var "Nihlros" /2 pers./.

Skiptikonbilder och stumfilm visades av Wirsén från Vällinge. Han medförde en "grammofon". bestående av en stor låda och en stor tratt av papp. Inne i lådan låg en person, som sjöng: "Du gamla, du friska"!

Under 1920:talet startades SLU. Den hade stor framgång med medlemsanskaffningen. Föreningen var "facklig". Omkring 1930 uppgick Ungdomsföreningen Freja i SLU under Nils Ripadahls ledning och ordförandeskap. Troligen fick han också hand om Frejaföreningens protokollsbok. Ripadahl har avlidit, och ingen vet något om protokollsboken.

Ystad den 15 april 1964.

Anders Holmér

M. 16064 : //

FOLKLIVSARKIVET

/Efter uppgifter av häradshövding Johan Molt/Institutionen för folklivsförkning vid Lunds universitet

När han var 15 år, cyklade han till dansbanorna i "Sofielund", "Solhällan", "Gislövs Stjärna" eller "Tosterups skog, av vilka den sistnämnda var den bästa. Han var medlem av Sandhammarens Skyttegille.

Som 17-18 årig deltog han i en cykeltävling, anordnad av cykelhandlare Janne Lindskog, som även ledde musikkapellet "EKO" /6 musiker/. Här spelade J.M. piccoloflöjt någon gång.

Denna kunnighet hade han förvärvat under sin skolgång vid Ystads h.a.l., där några gymnasister hade bildat en privat orkester. I denna ingick Edvin Persson, Ystad /fiol/, Nils Andersson, Skurup /klarinet/, Bertil Eriksson, Ystad /bastrummet/, Johan Molt, Löderup /flöjt/, Fritz Engfeldt, Vanstad /tenorbasun/, Gösta Tonning, Tomelilla /piano/ och Carl Schönbeck, Ystad /bas-tuba/.

Pojkarna tyckte, att repetitionerna var roligast, även om musikstyckena var okomplicerade: danser, marscher och någon lättare ouvertyr. De vågade sig också på offentliga konserter. En av dessa, som han särskilt kom ihåg, utfördes på Löderups Hotell i samband med kursavslutning för Anna Anderssons vävskola. Pojkarna skulle även spela dansmusik, och dansen pågick till kl 1 på natten. Och tåget till Ystad gick vid 7:tiden på morgonen....

Midsommardagen skulle alltid firas i Tosterups skog. Från Löderup nr 19 vid 1:tiden rullade charabangen i väg mot Tosterup med 4-5 flickor, lika många ungar och så J.M. bakom framsätet. Vid 2:tiden anlände de till skogen. Vagnen placerades nedom "släntorna", där hästarna bundos. När det var matdags, breddes ut filter och ovanpå dessa dukar, och så bullades upp smörgåsar, kall höna, plättar och sylt samt brännvin och öl.

För mycken brännvinsförtäring resulterade ofta i slagsmål mellan drängarna med svinglar som tillhygge. Oftast blevo de avstyrda av nyktrare personer.

Danserna voro vals, polka och schottisch, någon gång /"1 på 20" hambo, som krävde större plats, varför ett fåtal danspar gav mindre avkastning till musiken.

Vid mörkrets inbrott, 10-11:tiden, ködde man hem. Dansen slutade kl 12. När de väl hade kommit ur skogen, körde de "väjalua". Vid korsvägen i Valleberga gjordes ett uppehåll, och då skulle alla överblivna rester av mat och dryck förtäras.

M. 16064:12.

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Varje sommarsöndag samlades gärna Löderups- och Hagestadsborna med familjer vid sjön /det var innan benämningen "Löderups strandbad" kom till/. Strax öster om den stora planen fanns en aldunge, och här slog de läger. Mat: smörgåsar, plättar och sylt. Dryckjom: brännvin och öl. Man badade och ordnade med tävlingar. Dessa utfärder pågick åtminstone till början av 1. värld kriget.

Ystad den 15 april 1964.

Beel Hårdén

Skåne
Ingelstads hd.
Valleberga sn.
m.fl.

uppt. år 1964

Uppt. av folkskollärare
Axel Hörlén, Ystad

Berättare: upptecknaren m.fl.
se sid. 1.